

Univerzita Hradec Králové Pedagogická fakulta

Pedagogická fakulta
Univerzita Hradec Králové

Hodnocení diplomové práce

Posudek vedoucí práce

Jméno autora: Bc. Nikol Drbohlavová

Název práce: Výchova a socializace v romské rodině

Vedoucí: Mgr. Gabriela Caltová Hepnarová, Ph.D.

Téma práce je vysoce aktuální především v souvislosti s procesy probíhající inkluze na školách. Cíl práce si autorka stanovila takto: „*Cílem této diplomové práce je zjistit, jak vychovávají romské rodiny své děti, jak se chovají romští rodiče ke svým dětem a jak toto chování utváří morální hodnoty jejich dětí.*“ (s. 8). První dva záměry cílového snažení (výchova v romské rodině, chování romských rodičů) se podařilo naplnit relativně dobře v části práce popisující dosavadní poznatky o romské rodině (kapitoly 1, 2, 3). Třetí, dílčí cíl (utváření morálních hodnot) byl spojen především s výzkumem (kapitola 4).

Logická struktura práce a obsahové zaměření části kapitol odpovídá zvolenému cíli.

Autorka pracuje s relevantními zdroji a místy představuje i různé úhly pohledu na problém. Oceňuji zařazení a zpracování kapitoly *1.1 Rom, Cikán*, která reflektuje jak historické pozadí komplikovaných vztahů Romů s majoritou, tak dnešní diskuse nad klíčovou terminologií. Naproti tomu kapitolu věnovanou historii (1.2) považuji v předloženém formátu za nadbytečnou, její relevance k tématu je mizivá.

Hlavním záměrem autorky bylo vztahovat poznatky k oblasti výchovy a socializace romských dětí, ve světle tohoto úsilí je však část kapitol zpracována spíše zeširoka a hlavního zaměření se dotýká méně. **Poznatků vztahujících se k procesům formujícím dítě mohlo být v práci**

více. Přes skutečnost, že bych uvítala cílenější propracování textu, považuji předloženou práci za vyhovující. Autorka prokázala dobrou schopnost práce se zdroji (drobné výhrady viz níže), vytvořila kompaktní text, který relativně slušně sledoval linii zvoleného cíle, představila relevantní poznatky a dovedla s nimi pracovat ve výzkumném šetření.

Předložené **výzkumné šetření** má kvantitativní charakter, autorka sledovala pohled dětí na (modelové) rodičovské chování. Kapitola *4.1 Charakteristika a cíl výzkumného šetření* neobsahuje explicitní uvedení cíle, ten je představen pouze jako snaha zjistit, jak vychovávají romské rodiny své děti, jak se chovají romští rodiče ke svým dětem a jak toto chování utváří morální hodnoty jejich dětí (s. 8). Ze struktury použitého dotazníku je patrné, že zacílení k utváření morálních hodnot ve spojitosti s rodičovským chováním, je těžištěm výzkumných snah autorky. V důsledku absence precizněji definovaného cíle výzkumné části se komplexnost výzkumného záměru značně snižuje. **Autorka pracuje především s hypotézami, které tvoří jádro její práce s daty.** Hypotézy mají přijatelnou logiku a dovedou dobře vytěžit použitý dotazník. Hypotéz bylo nastíněno pět: H1. Děti vnímají otcova práva v rodině jako důležitější než svoje; H2 Dívky i chlapci přijímají dominantní chování otce (hlavy rodiny) stejně; H3: Dítě má v romské rodině právo prosazovat svůj názor; H4: Dodržení slibu je v romské rodině důležité; H5: Dívky i chlapci vnímají důležitost slibu stejně (s. 48-50). Věcné hypotézy, které byly testovány statistickým měřením, jsou definovány také v nulové a alternativní podobě. Celkově lze říci, že i když autorka využívala standardizovaný dotazník z dílny jiného autora, vytvořila vlastní obstojně stojící výzkumný design, který reflektoval původní zaměření dotazníku a přitom umožnil proniknout do způsobu, jakým děti prožívají rodičovské postavy v romské rodině. **Ne u všech pěti hypotéz se jistě podařilo vyprecizovat jejich konečnou podobu do dobře měřitelných výroků (především hypotéza 3 a 4), ale celkově je na výzkumné části znatelná snaha představit dobře zpracovaná data,** která umožňují vytvoření představy o tom co a jak se v romských rodinách děje. Oceňuji také tu skutečnost, že při konstrukci hypotéz se autorka opírala o poznatky z prvních kapitol své práce i zkušenosti z praxe. Celkově považuji výzkumnou část za dobrou sondu do méně probádané problematiky. Největší výtku mám ke kapitole *4.6 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření* (s. 55), která mohla představit rozpracovanější podobu výstupů, chápu situaci časového presu, ale i dobrý time management je součástí tvorby diplomové práce a v tomto případě je evidentní, že k uzavření výstupů mnoho času nezbylo. Práce nese drobné nedostatky, ale jako celek ji k obhajobě doporučuji.

Jazyková a formální úprava práce jsou ještě přijatelné, práce se zdroji je dobrá, objevuje se také menší chybička ve způsobu odkazování v textu, autorka zvolila poznámky pod čarou, kde uvádí nekompletní znění odkazu, chybí především rok vydání.

Konkrétní náměty, připomínky nebo otázky vyžadující doplnění u obhajoby:

1. Zaznamenal Váš výzkum nová či pozoruhodná zjištění o rodinných vztazích a hodnotách v rodině?
2. Můžete podrobněji rozvést, jakým způsobem by bylo možné využít výstupy Vašeho šetření v prostředí NZDM.

Doporučené hodnocení:

12. 4. 2017

Mgr. Gabriela Caltová Hepnarová Ph.D.